

Viešųjų pirkimų tarnybai

2026 m. sausio 29 d., Nr. 26–011AR

DĖL VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ TARNYBOS DIREKTORIAUS ĮSAKYMU PATVIRTINTŲ PASIŪLYMŲ PATIKSLINIMO, PAPILDYMO AR PAAIŠKINIMO TAISYKLIŲ PAKEITIMO PROJEKTO (Nr. 26–108)

Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) išnagrinėjo viešam derinimui pateiktą Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įsakymo „Dėl Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. 1S–240 „Dėl Pasiūlymų patikslinimo, papildymo ar paaiškinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (Reg. Nr. 26–108) ir žemiau teikia pastabas bei pasiūlymus dėl numatomų nauja redakcija išdėstyti Pasiūlymų patikslinimo, papildymo, tobulinimo ar paaiškinimo taisyklių (toliau – Taisyklių Projektas) tobulinimo.

Bendrai pažymime, kad siūlomi pakeitimai yra nukreipti į aiškesnį pasiūlymų tikslinimo, papildymo ir paaiškinimo ribų apibrėžimą. Šiuo metu Taisyklių projekte siūloma reguliavimo redakcija tam tikrais atvejais palieka pernelyg plačią sprendimų laisvę pirkimų vykdytojams, kas gali lemti skirtingą praktikos taikymą, didesnę ginčų riziką bei sudaryti prielaidas nepagrįstai „gelbėti“ netinkamus pasiūlymus. Manome, kad aiškesnis, objektyvesnis ir vienodai suprantamas reguliavimas prisidėtų prie skaidresnių ir labiau prognozuojamų pirkimų procedūrų, mažesnės skirtingo taisyklių taikymo rizikos tarp skirtingų pirkimų vykdytojų, taip pat tiekėjų lygiateisiškumo užtikrinimo bei pasitikėjimo viešųjų pirkimų sistema didinimo.

1. Dėl Taisyklių projekto 9 punkto

Taisyklių projekto 9 punktas numato: *„Pasiūlymo patikslinimas, papildymas ar paaiškinimas dėl to paties klausimo gali būti atliekamas ne vieną kartą kreipiantis į tiekėją, kai reikalinga išsiaiškinti tikrąjį pasiūlymo turinį. Pakartotiniai pirkimo vykdyto prašymai patikslinti, papildyti ar paaiškinti pasiūlymą neturi sudaryti sąlygų, kad iš netinkamo pasiūlymo jis taptų tinkamu.“*

Ši sąlyga yra pernelyg abstrakti ir neapibrėžia aiškos ribos tarp leidžiamų paaiškinimų ir draudžiamo esminių pasiūlymo sąlygų keitimo, todėl sudaro prielaidas subjektyvumui, ginčams ir netinkamų pasiūlymų „gelbėjimui“.

Siūlome aiškiai atskirti, kokie pasiūlymo elementai laikomi esminiais ir nekeičiamais, ir kokie trūkumai gali būti taisomi tik kaip formalūs ar techniniai patikslinimai.

Siūlytume:

a) arba svarstyti Taisyklių projekto 9 punkto papildymą užakcentuojant, kad pakartotiniai prašymai, kurie, kaip teisingai nurodo Taisyklių projekto rengėjai, *„neturi sudaryti sąlygų, kad iš netinkamo pasiūlymo jis taptų tinkamu“* ir yra skirti tik jau pateiktos informacijos paaiškinimui ar formalių trūkumų šalinimui. Manytume, kad kartu tikslinga pažymėti, kad pakartotiniai kreipimaisi neturėtų leisti keisti esminių sąlygų, kuriomis laikoma, be kita ko, pasiūlymo kaina (ar įkainiai), pirkimo objekto esminiai techniniai reikalavimai ir tiekėjo kvalifikacijos atitiktis tais atvejais, kai ji akivaizdžiai neatitinka pirkimo dokumentuose nustatytų kriterijų;

b) arba svarstyti Taisyklių projekto 9 punkto papildymą bendro pobūdžio paaiškinimu ir (ar) pavyzdžiais, kurie iliustruotų:

- kokiais atvejais pakartotinis kreipimasis laikytinas tik „tikrojo turinio išsiaiškinimu“ (pvz., pateikiami papildomi paaiškinimai dėl jau nurodytų techninių parametrų ar kvalifikacijos, nepakeičiant jų esmės, kt.);

- kokiais atvejais būtų laikoma, kad iš netinkamo pasiūlymo daromas tinkamas (pvz., iš esmės keičiama pasiūlymo kaina, keičiami siūlomo objekto esminiai parametrai, vietoj neatitinkančio specialisto pateikiamas naujas, kai tokia galimybė aiškiai neleidžiama, kt.).

Taip pat atkreiptinas dėmesys į techninę klaidą Taisyklių projekto 9 punkto antrajame sakinyje – vietoj žodžio „vykdyto“ turėtų būti žodis „vykdytojo“.

2. Dėl Taisyklių projekto 11 punkto

Taisyklių projekto 11 punktas numato: „Jeigu tiekėjas kartu su pasiūlymu pateikia daugiau siūlomų specialistų, negu nustatyta pirkimo dokumentuose, pirkimo vykdytojas turi teisę kreiptis į tiekėją, prašydamas nurodyti, kurių konkrečių specialistų turima kvalifikacija turi būti vertinama. Tiekėjui per nustatytą terminą nenurodžius konkrečių specialistų arba nepateikus atsakymo, pirkimo vykdytojas vertina visų pasiūlytų specialistų kvalifikaciją.“

Manome, kad tokia nuostata nepakankamai aiškiai reglamentuoja situacijas, kai tiekėjas kartu su pasiūlymu pateikia ne tik daugiau specialistų, bet ir daugiau kiekvieno specialisto kvalifikaciją pagrindžiančių sutarčių, negu reikalaujama pirkimo dokumentuose.

Tokiais atvejais:

- didėja administracinė našta pirkimo vykdytojui, kai būtina vertinti perteklinę informaciją;
- atsiranda rizika, kad skirtingi pirkimo vykdytojai skirtingai spręs, kokias sutartis vertinti, o tai gali lemti nevienodą praktiką ir galimus ginčus;
- tiekėjui nėra iki galo aišku, kuri konkreiti jo pateikta informacija bus laikoma vertinama, jei jis nepateikia papildomų paaiškinimų.

Siūlome Taisyklių projekto 11 punktą išdėstyti taip:

„11. Jeigu tiekėjas kartu su pasiūlymu pateikia daugiau siūlomų specialistų ir (ar) daugiau kiekvieno specialisto kvalifikaciją pagrindžiančių sutarčių, negu nustatyta pirkimo dokumentuose, pirkimo vykdytojas turi teisę kreiptis į tiekėją, prašydamas nurodyti, kurių konkrečių specialistų turima kvalifikacija ir (ar) kurios konkrečios sutartys turi būti ~~vertinama~~ vertinamos. Tiekėjui per nustatytą terminą nenurodžius konkrečių specialistų arba nepateikus atsakymo, pirkimo vykdytojas vertina visų pasiūlytų specialistų kvalifikaciją.“

3. Dėl Taisyklių projekto 13.3 punkto

Taisyklių projekto 13.3 punktas numato: „Pasiūlymo patikslinimas, papildymas ar paaiškinimas nebus laikomas naujo pasiūlymo pateikimu, kai: <...> tiekėjo pasiūlyme esama tam tikrų netikslumų, susijusių su pasiūlymo kokybinių kriterijų vertinimu (pvz., tiekėjas pasiūlyme išviešino specialistus X ir Y, už kurių patirtį numatyta skirti papildomų balų, tačiau kartu su pasiūlymu nepateikė pirkimo dokumentuose nurodytų jų patirtį pagrindžiančių dokumentų, pvz., CV, užsakovo atsiliepimų ar kt.), ir tiekėjas, patikslindamas, papildydamas ar paaiškindamas pasiūlymą, pateikia pradiname pasiūlyme išviešintus duomenis pagrindžiančius dokumentus (pvz., specialistų X ir Y turimą patirtį pagrindžiančius dokumentus ir pan.). Tiekėjui neįrodžius atitikties kokybiniam kriterijui arba įrodžius jį tik iš dalies, pasiūlymas nėra atmetamas, tačiau konkretus kriterijus įvertinamas mažesniu balu (pvz., skiriama balų už atitiktį, kurią tiekėjas įrodė) arba 0 balų (pvz., jeigu tiekėjas visiškai neįrodė atitikties papildomam siūlomam kokybiniam kriterijui).“

Manome, kad ši nuostata sukelia žemiau nurodytas esmines problemas.

Pirma, ji nepakankamai aiškiai apibrėžia „mažesnio balo“ skyrimo kriterijus ir proporcijas. Nenurodyta, kaip turi būti proporcingai mažinamas balas, kokiais principais vadovaujantis nustatomas „dalinis“ atitikimas kokybiniam kriterijui ir kiek balų tokiu atveju skiriama. Tai palieka labai plačią vertinimo laisvę ir subjektyvumą, o praktikoje gali būti vertinama kaip faktinis vertinimo taisyklių pakeitimas jau po pasiūlymų pateikimo termino, ypač jei iš anksto nėra aiškiai nustatyta, kaip bus vertinamas dalinis atitikimas.

Antra, formuluotėje vartojama sąvoka „tam tikri netikslumai“ apima situacijas, kurios iš esmės nėra tik formalių ar techninių netikslumų taisyklas, o nepateiktų įrodymų trūkumas. Tai didina riziką skirtingai aiškinti ribą tarp leistino pasiūlymo paaiškinimo (kai aiškinamas jau pateiktas turinys) ir faktiško duomenų papildymo ar naujų įrodymų pateikimo po pasiūlymų pateikimo termino. Tokia praktika gali būti vertinama kaip tiekėjų nelygiateisiškumas bei sudaryti pagrindą ginčams dėl rezultatų.

Atsižvelgiant į tai, siūlytume:

- a) aiškiau atskirti, kada kalbama apie formalius/net techninius netikslumus, ir kada apie iš esmės nepateiktus įrodymus (pvz., aiškiai nurodyti, kad leidžiama pateikti tik tokius dokumentus, kurie patvirtina jau pradiname pasiūlyme aiškiai ir konkrečiai išviešintus duomenis, o ne įveda naujus kokybinius elementus);
- b) įtvirtinti nuostatą, kad dalinis atitikimas ir „mažesnis balas“ gali būti taikomi tik tada, kai šių kriterijų vertinimo metodika (įskaitant balų skyrimo proporcijas ir principus) yra aiškiai ir nedviprasmiškai aprašyta pirkimo dokumentuose iš anksto, iki pasiūlymų pateikimo termino.

4. Dėl Taisyklių projekto 14.2 punkto

Taisyklių projekto 14.2. punktas numato: *„kai tiekėjo pasiūlyme nurodytas tiekėjo darbuotojas atitinka pirkimo dokumentuose visus nustatytus reikalavimus, tačiau pasiūlymų vertinimo metu poreikis pakeisti darbuotoją atsirado dėl objektyvių priežasčių (pvz., nurodytas specialistas susirgo, išėjo iš darbo ar pan.), tokiu atveju nurodytas tiekėjo darbuotojas gali būti pakeistas kitu reikalavimus atitinkančiu specialistu, neatsižvelgiant į tai, kokie ryšiai sieja naują specialistą ir tiekėją.“*

Manome, kad tokia nuostata yra per plati ir gali kelti lygiateisiškumo bei skaidrumo principų įgyvendinimo riziką.

Pirma, vartojama plačiai ir neapibrėžtai suprantama „objektyvių priežasčių“ sąvoka neapibrėžia aiškių ribų, kokios priežastys laikytinos objektyviomis ir priimtinomis specialistui keisti. Tai gali sudaryti prielaidas itin skirtingai praktikai, kai vienais atvejais keitimas leidžiamas labai lengvai, o kitais – ribojamas, ir atverti galimybę piktnaudžiauti formaliai deklaruojant „objektyvias priežastis“.

Antra, absoliutus leidimas pakeisti reikalavimus atitinkantį specialistą bet kuriuo kitu reikalavimus atitinkančiu specialistu, faktiškai sudaro sąlygas po pasiūlymų pateikimo termino „sustiprinti“ pasiūlymą, pasitelkiant naujus, galbūt labiau patyrusius specialistus.

Tai gali būti vertinama kaip konkurencinį pranašumą suteikiantis pasiūlymo kokybinės sudėties keitimas jau po pasiūlymų pateikimo termino, kuris kelia viešųjų pirkimų lygiateisiškumo ir skaidrumo principų pažeidimo riziką.

Siekiant sumažinti šias rizikas, siūlytume:

- a) „objektyvių priežasčių“ sąvoką papildyti, paaiškinant ją ne tik per pateiktus pavyzdžius, bet kartu nurodant, kad tai turi būti nuo tiekėjo valios nepriklausančios aplinkybės ir galimos pagrįsti įrodymais;
- b) papildomai pažymėti, kad dėl objektyvių priežasčių tiekėjo darbuotojo pakeitimas kitu specialistu neturėtų suteikti tiekėjo pasiūlymui pranašumo lyginant su pateiktu pasiūlymo pirminiu variantu.

5. Dėl Taisyklių projekto 14.3 ir 14.4 punktų

Taisyklių projekto 14.3 punktas numato: *„kai tiekėjas pasitelkia ūkio subjektą, kurio pajėgumais remiasi (jį išviešina pasiūlyme), tačiau pasiūlymų vertinimo metu situacija pasikeičia (pvz., tiekėjui nebeliko poreikio pasitelkti pasiūlyme išviešinto ūkio subjekto, kurio pajėgumais tiekėjas remiasi, kad atitiktų reikalavimą, nes pats jį jau atitinka (pvz., įgijo teisę); arba jei ūkio subjektas, kurio pajėgumais tiekėjas remiasi, atsisakė teikti paslaugas, atlikti darbus ar pan.), pirkimo vykdytojas turi leisti tiekėjui atsisakyti pasiūlyme nurodyto (išviešinto) ūkio subjekto, kurio pajėgumais remiasi, jei tiekėjas reikalavimą atitinka pats (pvz., turi reikalaujamą darbuotoją arba kvazisubtiekėją), taip pat turi leisti pakeisti kitu ūkio subjektu, kuris atitinka nustatytus reikalavimus;“*

Taisyklių projekto 14.4 punktas numato: *„kai tiekėjas pasiūlyme nurodo, kad pasitelkia subtiekėją, tačiau pasiūlymų vertinimo metu situacija pasikeičia (pvz., tiekėjui nebeliko poreikio jo pasitelkti, nes pats įgijo teisę atlikti tam tikrus darbus ar teikti tam tikras paslaugas; jei subtiekėjas atsisakė teikti paslaugas, atlikti darbus ar pan.), pirkimo vykdytojas turi leisti tiekėjui atsisakyti pasiūlyme nurodyto subtiekėjo (nes pats tiekėjas atliks darbus, paslaugas teiks pats, prekes teiks pats ar pan.), taip pat turi leisti pakeisti kitu, pasiūlyme nenurodytu, subtiekėju, kvazisubtiekėju arba pasiūlyti savo darbuotoją, taip pat turi leisti perduoti įsipareigojimus (darbus, paslaugas, prekes) pasiūlyme išviešintiems ūkio subjektams, kurių pajėgumais remiasi, subtiekėjams, kvazisubtiekėjams, kurie atitinka nustatytus reikalavimus (kai jie yra nustatyti) arba įsipareigoti atlikti pats;“*

Manome, kad abiejose nuostatose tiekėjui suteikiama labai plati galimybė po pasiūlymų pateikimo termino atsisakyti ar pakeisti ūkio subjektą, kurio pajėgumais remiamasi, įskaitant atvejus, kai tiekėjas reikalavimus pradeda atitikti tik vėliau (pvz., „įgyja teisę“). Toks reguliavimas faktiškai leidžia stiprinti pasiūlymą po pasiūlymų pateikimo termino ir keisti konkurencines sąlygas, kas gali būti vertinama kaip lygiateisiškumo ir skaidrumo principų pažeidimas.

Ypač probleminiai yra šie aspektai:

- nuostata leidžia situacijas, kai tiekėjas pasiūlymo pateikimo metu pats neatitiko reikalavimų, bet vėliau „įgyja teisę“ ar kitą kvalifikaciją ir tokiu būdu pakeičia remiamą ūkio subjektą savo pajėgumais – tai yra esminis kvalifikacijos pokytis po termino;
- galimybė laisvai pakeisti ūkio subjektą ar subtiekėją be aiškiai apibrėžtų, nuo tiekėjo valios nepriklausančių priežasčių sudaro prielaidas tiekėjui prisitaikyti prie konkurencinės situacijos jau po pasiūlymų pateikimo termino;
- nėra numatyta, kad naujo ūkio subjekto pajėgumai negali būti mažesni ir kad keitimas negali suteikti tiekėjui papildomo konkurencinio pranašumo, kurio jis neturėjo pasiūlymo pateikimo dieną.

Atsižvelgiant į tai, siūlytina:

- a) Aiškiai nustatyti, kad tiekėjo teisė atsisakyti ūkio subjekto nelikus poreikio jo pasitelkti, kad atitiktų keliamus reikalavimus, taikoma tik tada, jei tas pasitelktas ūkio subjektas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus. Kartu siūlome pažymėti, kad tais atvejais, kai siūlomų

specialistų patirtis yra ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus, siūlomų pakeitimų neturėtų būti sudaromos sąlygos tiekėjui po pasiūlymų pateikimo termino pabaigos įgyti didesnę konkurencinę pranašumą, nei jis turėjo teikdamas pirminį pasiūlymą.

b) Leisti keisti ūkio subjektą tik aiškiai apibrėžtais, nuo tiekėjo valios nepriklausančiais atvejais (pvz., bankrotas, veiklos nutraukimas, objektyvus atsisakymas vykdyti įsipareigojimus), kartu nustatant, kad:

- naujo ūkio subjekto pajėgumai negali būti mažesni už ankstesnio;
- toks keitimas negali suteikti tiekėjui papildomo konkurencinio pranašumo, kurio jis neturėjo pasiūlymo pateikimo dieną.

6. Dėl Taisyklių projekto 14.5 punkto

Taisyklių projekto 14.5 punktas numato: *„kai tiekėjas pasitelkia ūkio subjektą, kurio pajėgumais remiasi (jį išviešina pasiūlyme), tačiau pasiūlymų vertinimo metu pirkimo vykdytojas nustato, kad pirkimo dokumentuose nustatyto tiekėjų kvalifikacijos reikalavimo neatitinka specialistas, kuris yra ūkio subjekto, kurio pajėgumais tiekėjas remiasi, darbuotojas, pirkimo vykdytojas turi leisti pakeisti jį reikalavimus atitinkančiu specialistu, kvazisubtiekėju, kitu reikalavimus atitinkančiu subjektu arba pasiūlyti savo darbuotoją, kurie atitiktų nustatytus reikalavimus;“*

Manome, kad ši nuostata kelia esminių nuoseklumo ir lygiateisiškumo klausimų.

Pirma, Taisyklių projekto 14.5 punkte iš esmės leidžiama po pasiūlymų pateikimo termino taisyti esminę kvalifikacijos neatitiktį – t. y. kai paaiškėja, kad ūkio subjekto darbuotojas neatitinka pirkimo dokumentuose nustatyto kvalifikacijos reikalavimo, tiekėjui leidžiama jį pakeisti kitu reikalavimus atitinkančiu specialistu/subjektu. Tokiu būdu tiekėjas faktiškai sustiprina pasiūlymą vertinimo stadijoje, nors pradinis pasiūlymas kvalifikacijos prasme neatitiko aiškiai suformuluotų reikalavimų. Tai kelia lygiateisiškumo ir skaidrumo principų įgyvendinimo riziką ir gali būti vertinama kaip kvalifikacijos „taisymas“ po termino.

Antra, Taisyklių projekto 14.6 punktas tuo tarpu aiškiai nustato, kad tiekėjas, kuris nebuvo nurodęs, jog remiasi kitų ūkio subjektų pajėgumais ir pats neatitinka pirkimo dokumentuose aiškiai ir nedviprasmiškai suformuluotų kvalifikacijos reikalavimų, **neįgyja teisės** po pasiūlymų pateikimo termino pasitelkti naujus subjektus tam, kad atitiktų kvalifikacijos reikalavimus. Taigi, dvi nuostatos (14.5 ir 14.6) analogiškoje situacijoje – kai kvalifikacija faktiškai neatitinka – taikomos nevienodai, tik dėl to, kad vienu atveju kvalifikaciją turintis subjektas buvo išviešintas, o kitu – ne. Tai lemia skirtingą tiekėjų traktavimą analogiškais aplinkybėmis ir gali būti vertinama kaip nenuoseklus bei nepagrįstas diferencijavimas.

Atsižvelgiant į tai, siūlytume Taisyklių projekto 14.5 punktą labiau suderinti su Taisyklių projekto 14.6 punkte įtvirtintu principu, kad esminės kvalifikacijos neatitiktis po pasiūlymų pateikimo termino taisyti negalima.

7. Dėl Taisyklių projekto 14.7 punkto

Taisyklių projekto 14.7 punktas numato: *„kai tiekėjas pasiūlyme nenurodė, kad pasitelkia subtiekėją (-us) pasiūlymų vertinimo metu, tačiau dar nėra priimtas sprendimas dėl laimėtojo nustatymo, tiekėjas gali papildyti pasiūlymą, nurodydamas pasitelkiamus subtiekėjus;“*

Manome, kad ši nuostata kelia reikšmingų abejonių dėl jos suderinamumo su pasiūlymų vertinimo pagal būklę pasiūlymo pateikimo dienai, lygiateisiškumo ir skaidrumo principais.

Numatyta galimybė tiekėjui pasiūlymų vertinimo metu, jau po pasiūlymų pateikimo termino, papildyti pasiūlymą naujais subtiekejais faktiškai leidžia keisti ir potencialiai stiprinti pasiūlymo turinį iki sprendimo dėl laimėtojo priėmimo. Tai gali turėti tiesioginės įtakos:

- kvalifikacijos atitikčiai (kai pasitelkiami subtiekejai tam tikroms funkcijoms įvykdyti ar reikalavimams pagrįsti);
- pasiūlymo turiniui ir vertinimo kriterijams (kai per subtiekejus pasiekiami geresni kokybiniai ar kiti rodikliai);
- konkurencinių sąlygų pusiausvyrai tarp tiekėjų, kurie sąžiningai suformavo pasiūlymus iki termino, ir tiekėjo, kuris pasiūlymą realiai sustiprina jau vertinimo stadijoje.

Tokiu būdu sudaromos prielaidos tiekėjams prisitaikyti prie vertinimo eigos ir kylančios rizikos (pvz., matant, kad gali būti nepakankama kompetencija ar pajėgumai, „prisijungti“ naują subtieką), kas nėra suderinama su imperatyvu vertinti pasiūlymus pagal jų būklę pasiūlymų pateikimo dieną.

Jeigu visgi šia Taisyklių projekto nuostata siekiama nustatyti galimybę papildyti pasiūlymą nurodant pasitelkiamus subtiekejus vien tam, kad jie būtų atskleisti (išviešinti) iki sprendimo dėl laimėjusio pasiūlymo priėmimo, t. y. neketinant remtis šių subtiekėjų pajėgumais kvalifikacijos reikalavimams atitikti ir nedarant įtakos pasiūlymo vertinimo rezultatams, siūlytume šią nuostatą papildyti atitinkamomis nuostatomis, aiškiai apibrėžiančiomis tokio papildymo ribas ir tikslą.

8. Dėl Taisyklių projekto 15.1 punkto

Taisyklių projekto 15.1 punktas numato: *„Pasiūlymo patikslinimas, papildymas ar paaiškinimas nebus laikomas naujo pasiūlymo pateikimu ir yra galimas, kai pasiūlymo trūkumas susijęs su: <...> pasiūlymo galiojimo užtikrinimu (pvz., nepateiktas ar neatitinka pirkimo dokumentuose keliamų reikalavimų ar pan.). Aiškinant, tikslinant, pildant pasiūlymo galiojimo užtikrinimo duomenis ar teikiant naują pasiūlymo galiojimo užtikrinimą, nėra svarbu, kada šis dokumentas suformuotas, t. y. toks dokumentas gali būti išduotas ir po pasiūlymų pateikimo termino pabaigos;“*

Manome, kad formuluotė „nėra svarbu, kada šis dokumentas suformuotas“ yra pernelyg plati ir nepakankamai atskiria:

- atvejus, kai taisomas tik formalus ar techninis trūkumas (pvz., netikslus numeris, formos klaidos, banko techninė klaida, kai užtikrinimas faktiškai egzistavo pasiūlymų pateikimo dieną); ir
- situacijas, kai po pasiūlymų pateikimo termino iš viso pirmą kartą sukuriamas naujas pasiūlymo galiojimo užtikrinimas, nors iki termino dalyvavimo sąlyga apskritai nebuvo įvykdyta.

Pastaruoju atveju kalbama ne apie leistiną formalų patikslinimą, o apie esminės dalyvavimo sąlygos sukūrimą po termino, kas kelia rimtų abejonių dėl suderinamumo su vienodo požiūrio į tiekėjus, lygiateisiškumo ir skaidrumo principais. Tokia praktika gali sudaryti prielaidas tiekėjams prisiimti mažesnę riziką pasiūlymų pateikimo metu ir tik vėliau nuspręsti, ar apskritai užtikrinti pasiūlymo galiojimą.

Siekiant išvengti šių rizikų, siūlytina aiškiau apibrėžti, kad:

a) leidžiama tikslinti, aiškinti ar pakeisti pasiūlymo galiojimo užtikrinimo dokumentą, kai tiekėjas jau buvo tinkamai užtikrinęs pasiūlymo galiojimą iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos (t. y. egzistavo

galiojantis užtikrinimas), tačiau būtina ištaisyti formalius / techninius trūkumus arba pateikti kitą dokumentą, kuris perima tą pačią funkciją;

b) nėra leidžiama pirmą kartą sukurti pasiūlymo galiojimo užtikrinimą jau po pasiūlymų pateikimo termino, jeigu iki termino tokio užtikrinimo faktiškai nebuvo.

9. Dėl Taisyklių projekto 15.5 punkto

Taisyklių projekto 15.5 punktas numato: *„Pasiūlymo patikslinimas, papildymas ar paaiškinimas nebus laikomas naujo pasiūlymo pateikimu ir yra galimas, kai pasiūlymo trūkumas susijęs su: <...> jungtinės veiklos sutartimi (pvz., jeigu tiekėjas nėra pateikęs jungtinės veiklos sutarties, pateikta jungtinės veiklos sutartis neišsami ar trūksta duomenų ir pan.). Tikslindamas, papildydamas ar paaiškindamas jungtinės veiklos sutartį, tiekėjas gali pateikti jungtinės veiklos sutartį, kurios korekcijos atliktos ir po pasiūlymų pateikimo termino pabaigos; jeigu jungtinės veiklos sutartis nebuvo pateikta kartu su pasiūlymu, tiekėjas gali ją pateikti ir po pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, tačiau ji privalo būti sudaryta iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos;“*

Manome, kad ši nuostata nėra pakankamai nuosekli ir aiški.

Nors formaliai įtvirtinama, kad jungtinės veiklos sutartis turi būti sudaryta iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, tačiau nėra aiškiai:

- nustatyta pareiga jau kartu su pasiūlymu išviešinti jungtinės veiklos partnerius ir (ar) jų dalyvavimo pagrindinius elementus;
- atskirta, kas laikytina leistinu sutarties „patikslinimu“ ar „papildymu“, ir kas jau būtų naujų susitarimų dėl partnerių tarpusavio teisių, pareigų ar pasiskirstymo „sukūrimas“ po termino.

Tokia formuluotė sudaro prielaidas situacijoms, kai jungtinės veiklos partneriai ir jų tarpusavio susitarimai faktiškai yra „suformuojami“ bei pateikiami jau vertinimo stadijoje, nors pasiūlymų vertinimas turėtų būti atliekamas pagal būklę, buvusią pasiūlymų pateikimo dieną. Tai kelia abejonių dėl skaidrumo ir lygiateisiškumo, ypač lyginant tiekėjus, kurie visus esminius jungtinės veiklos elementus išviešina laiku, ir tuos, kurie tai daro tik vėliau.

Siekiant didesnio aiškumo ir nuoseklumo, siūlytina:

- a) aiškiai įtvirtinti, kad jungtinės veiklos partneriai (jų tapatybė) ir pagrindiniai bendradarbiavimo elementai turi būti išviešinti jau kartu su pasiūlymu;
- b) leisti po termino tikslinti, aiškinti ar papildyti jungtinės veiklos sutartį tik tiek, kiek tai nekeičia partnerių sudėties ir jų esminių tarpusavio susitarimų, egzistavusių pasiūlymų pateikimo termino dieną;
- c) neduoti pagrindo formuoti naujas jungtinės veiklos struktūras ar naujus partnerių susitarimus vertinimo stadijoje.

10. Dėl Taisyklių projekto 17 punkto

Taisyklių projekto 17 punktas numato: *„Naujų ar papildomų aktualių dokumentų ir (ar) duomenų pateikimas pagal šių Taisyklių 16.1 ir 16.2 papunkčius pirkimo vykdytojo prašymu nelaikomas esminių pasiūlymo keitimu, išskyrus, jei nurodomas naujas ūkio subjektas, kurio pajėgumais remiamasi, kuris nebuvo išviešintas kartu su pasiūlymu. Jeigu tiekėjas per nustatytą terminą pateikia aktualius dokumentus ir (ar) duomenis, pakeičiančius pasiūlyme pateiktus dokumentus ir (ar) duomenis, pirkimo vykdytojas vertina naujausius dokumentus ir (ar) duomenis. Jeigu tiekėjas per nustatytą*

terminą kitų dokumentų ir (ar) duomenų nepateikia ar į prašymą neatsako, pirkimo vykdytojas vertina jo su pasiūlymu pateiktus dokumentus ir (ar) duomenis ir kreipiasi į tiekėją dėl jų patikslinimo, papildymo, paaiškinimo šiose Taisyklėse nustatyta tvarka."

Atsižvelgiant į tai, kad Taisyklių projekto 14.3 punkte siūloma aiškiai riboti ūkio subjektų keitimą ir naujų ūkio subjektų pasitelkimą po pasiūlymų pateikimo termino, dabartinė Taisyklių projekto 17 punkto formuluotė dėl „naujo ūkio subjekto“ taikymo yra nepakankamai nuosekli.

Šiuo metu Taisyklių projekto 17 punktas:

- tik išskiria atvejį, kai nurodomas naujas ūkio subjektas, kaip esminį keitimą;
- tačiau aiškiai nepasako, kad tokiu atveju tokio naujo ūkio subjekto pasitelkimas **nėra leidžiamas** (ypač kai tai reikštų kvalifikacijos sukūrimą ar sustiprinimą po termino);
- sudaro prielaidą, kad kitais atvejais, kai keičiasi ne tik forma, bet ir faktinį turinį keičiantys „naujausi dokumentai ir (ar) duomenys“, tokie pakeitimai vis tiek būtų vertinami, nors gali būti kalbama apie esminį situacijos pokytį po pasiūlymų pateikimo termino.

Tai nėra suderinama su siūlomais Taisyklių projekto 14.3 punkto pakeitimais.

11. Dėl Taisyklių projekto 18 punkto

Taisyklių projekto 18 punkte pateikiamame pavyzdyje skliausteliuose yra techninio pobūdžio klaida – kartojasi žodžiai „laikosi tam tikrų“.

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, tikimės, kad mūsų pateiktos pastabos ir pasiūlymai bus įvertinti ir Taisyklių projektas patobulintas, siekiant pirkimų teisinio reguliavimo aiškumo, objektyvumo ir vienodo taikymo, pirkimų procedūrų skaidrumo ir prognozuojamumo didinimo, skirtingo taisyklių taikymo rizikos mažinimo bei tiekėjų lygiateisiškumo ir pasitikėjimo viešųjų pirkimų sistema stiprinimo.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė